

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 102/2025-20

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **RECLAIM, a. s.**, Staromestská 3, Bratislava, zastúpenej Mgr. Martinom Babčaníkom, advokátom, Staromestská 3, Bratislava, proti postupu Okresného súdu Stará Ľubovňa v konaní sp. zn. 3Er/357/2015 v časti konania o zastavení exekúcie takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Stará Ľubovňa v konaní sp. zn. 3Er/357/2015 v časti konania o zastavení exekúcie **bolo porušené** základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Sťažovateľke **priznáva** finančné zadostučinenie **1 000 eur**, ktoré **je** jej Okresný súd Stará Ľubovňa **povinný** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
3. Okresný súd Stará Ľubovňa **je povinný** nahradiť sťažovateľke trovy konania **856,75 eur** a zaplatiť ich jej právnomu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav a argumentácia sťažovateľky

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 29. novembra 2024 domáha vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd

(ďalej len „dohovor“) postupom okresného súdu v označenom konaní v časti týkajúcej sa konania o zastavení exekúcie, resp. rozhodovania o pokračovaní v exekučnom konaní. Navrhuje, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietáhov, sťažovateľke priznal finančné zadostučinenie 2 000 eur a náhradu trov konania.

2. Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 102/2025-12 z 13. februára 2025 podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal ústavnú sťažnosť na ďalšie konanie v celom rozsahu.

3. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že právny predchodca sťažovateľky sa v napadnutom exekučnom konaní ako oprávnený domáhal od povinného vymoženia 3 000 eur s príslušenstvom. V súlade s § 243f ods. 1 Exekučného poriadku podaný návrh na vykonanie exekúcie doplnil podaním doručeným okresnému súdu 21. januára 2016. Súdny exekútor doručil okresnému súdu 28. novembra 2017 návrh na pripustenie zmeny účastníka konania na strane oprávneného.

4. Právnomu predchodcovi sťažovateľky súdny exekútor doručil upovedomenie o zastavení starej exekúcie z 3. júla 2020. Podaním zo 14. júla 2020 boli proti upovedomeniu podané námietky, ktoré súdny exekútor doručil okresnému súdu 20. júla 2020.

5. Okresný súd uznesením z 13. marca 2024 rozhodol o zrušení upovedomenia o zastavení starej exekúcie a zároveň pripustil zmenu účastníka na strane oprávneného.

6. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti namieta, že hoci okresný súd uznesením z 13. marca 2024 zrušil upovedomenie o zastavení starej exekúcie, do podania ústavnej sťažnosti stále nerozhodol o pokračovaní v exekučnom konaní, resp. nevydal iné vhodné rozhodnutie v zmysle § 243f ods. 6 Exekučného poriadku. Podľa sťažovateľky zbytočné prietahy v napadnutom konaní trvajúce viac ako 8 rokov a nie sú spôsobené skutkovou alebo právnou zložitou prejednávanej veci ani správaním sťažovateľky či iných účastníkov napadnutého konania, ale výhradne neodôvodnenou nečinnosťou okresného súdu.

7. Z predloženého spisového materiálu ústavný súd zistil, že okresný súd uznesením z 28. januára 2025 (t. j. po podaní ústavnej sťažnosti) rozhodol, že exekúcia proti povinnému v druhom rade je neprípustná a v tejto časti sa zastavuje (výrok I a II) a že v exekúcii proti povinnému v prvom rade sa ďalej pokračuje (výrok III).

II.

Vyjadrenie okresného súdu

8. Predseda okresného súdu doručil vyjadrenie zákonného sudcu ústavnému súdu 5. marca 2025. Sudca okresného súdu poukázal na to, že vybavovaním exekučnej agendy sú poverení vyšší súdni úradníci a že v priebehu exekúcie bol spis v napadnutom konaní postupne pridelený piatim súdnym úradníkom. Po zhrnutí rozhodnutí vydaných v napadnutom konaní zákonný sudca omeškanie pri jednotlivých rozhodnutiach o doručených návrhoch v napadnutom konaní odôvodnil „*zrejme zmenami v osobe vyšších súdnych úradníkov*“. Zároveň poukázal na to, že najneskôr právoplatnosťou uznesenia z 28. januára 2025 bolo rozhodnuté o všetkých namietaných podaniach a v súčasnosti sa v exekúcii pokračuje proti jednému z povinných.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

9. Právomoc je v exekučnom konaní rozdelená medzi dva orgány – exekučný súd a súdneho exekútora. Súd zodpovedá za riadny výkon exekúcie, a to predovšetkým vo fázach, kde sa rozhoduje o právach a povinnostiach účastníkov konania. Tak to je napríklad pri vydaní poverenia na vykonanie exekúcie, pri rozhodovaní o návrhoch povinného a pod. Naproti tomu súdny exekútor je pri vedení exekúcie (voľbe spôsobu exekúcie) samostatný. Vychádzajúc z uvedeného, k zbytočným priet'ahom v exekučnom konaní môže zo strany exekučného súdu dochádzať len vtedy, ak je mu zákonom zverená právomoc a povinnosť rozhodovať (II. ÚS 560/2020). Po právoplatnom rozhodnutí exekučného súdu v konkrétnej veci, t. j. o jednotlivom návrhu v rámci exekučného konania, sa jeho ingerencia do exekučného konania končí, až kým znovu nevznikne potreba, aby v exekučnom konaní opäť rozhodoval. Exekučný súd preto nemôže zodpovedať za potenciálne porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov spôsobené dĺžkou celého exekučného konania, ale len za dĺžku jeho „jednotlivých rozhodovaní“ v rámci exekučného konania (m. m. III. ÚS 867/2016, IV. ÚS 86/2020). Inými slovami, namietat' porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru možno na ústavnom súde vo vzťahu k exekučnému súdu len vtedy, ak tento má reálne o čom rozhodovať (m. m. III. ÚS 403/2021, I. ÚS 115/2022).

10. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (I. ÚS 41/02, III. ÚS 111/02, IV. ÚS 99/07) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V rámci prvého kritéria prihliada ústavný súd aj na predmet sporu (povahu prerokúvanej veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľov. Podľa rovnakých kritérií postupoval ústavný súd aj v danom prípade.

11. Z hľadiska povahy veci ústavný súd dospel k záveru, že napadnuté konanie nie je právne ani skutkovo zložitá, pretože exekučné konania predstavujú štandardnú súčasť rozhodovacej agendy všeobecných súdov, o spore účastníkov exekučného konania už bolo právoplatne rozhodnuté vo veci samej exekučným titulom a ich zmyslom je tak (v zásade) nútená realizácia práv oprávneného, keďže povinný dobrovoľne nesplnil, resp. čiastočne nesplnil povinnosti uložené v právoplatnom exekučnom titule (m. m. I. ÚS 78/02, I. ÚS 374/2015, I. ÚS 625/2023).

12. V správaní sťažovateľky neboli zistené také významné skutočnosti, ktoré by významne vplývali na dĺžku konania. Ústavný súd však súčasne dodáva, že sťažovateľka si riadne nestrážila svoje práva [*vigilantibus iura* (obdobne pozri aj III. ÚS 382/08, III. ÚS 254/09, I. ÚS 780/2014, I. ÚS 148/2016, III. ÚS 426/2021)], keď dopytom na okresný súd mohla už skôr zistiť absenciu rozhodnutia o zmene účastníkov napadnutého konania aj o doplnení návrhu na vykonanie exekúcie, čo ústavný súd zohľadnil pri priznaní finančného zadosťučinenia.

13. Pre rozhodnutie ústavného súdu bolo podstatné, že okresný súd sa s doplnením návrhu na vykonanie exekúcie, ktoré podľa § 243f ods. 1 Exekučného poriadku sťažovateľka (resp. ešte jej právny predchodca) podala 21. januára 2016, vysporiadal až po podaní ústavnej sťažnosti

vydaním uznesenia z 28. januára 2025 (bod 7). Aj keď sa sťažovateľka stala účastníčkou konania (oprávnenou) až v marci 2024 (bod 5), a teda až od tohto obdobia možno hovoriť o stave jej právnej neistoty spôsobenej postupom všeobecného súdu, rozhodnutie o pokračovaní v exekučnom konaní vydané až v januári 2025 možno v okolnostiach veci považovať za neprimerané, osobitne v situácii, keď už v marci 2024 bolo zároveň rozhodnuté aj o zrušení upovedomenia o zastavení starej exekúcie. V prvom rade je to samotná povaha exekučného konania (bod 11), kde je zvlášť dôležitá rýchlosť úkonov smerujúcich k vymoženiu (v tomto prípade) pohľadávky. Zároveň ústavný súd vzal na zreteľ aj skutočnosť, že okresný súd rozhodoval o návrhu na zmenu účastníkov napadnutého konania viac ako šesť rokov. Hoci sťažovateľka podala ústavnú sťažnosť až v čase, keď okresný už otázku účasti právoplatne vyriešil, nemožno prehliadnuť, že návrh pôvodného oprávneného na zmenu účastníka konania z 13. novembra 2017 zároveň obsahoval aj súhlas sťažovateľky so vstupom do konania na strane oprávneného v zmysle § 80 ods. 2 Civilného sporového poriadku. Aj na strane sťažovateľky teda vzniklo legitímne očakávanie, že o tomto návrhu pôvodného oprávneného bude rozhodnuté v primeranom čase.

14. Pokiaľ ide o obranu okresného súdu o častých zmenách vyšších súdnych úradníkov, predmetné tvrdenie síce možno vnímať ako objektívne, na druhej strane ústavný súd dáva do pozornosti, že nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadal o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov a v konečnom dôsledku nezbavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prieťahy v súdnom konaní (I. ÚS 3/2020, I. ÚS 363/2020). Prednesené tvrdenia okresného súdu o personálnych zmenách preto nebolo možné akceptovať.

15. S ohľadom na celkovú dĺžku rozhodovania okresného súdu o návrhu oprávneného na doplnenie návrhu na vykonanie exekúcie v trvaní deviatich rokov ústavný súd konštatuje, že okresný súd v napadnutom konaní porušil základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

16. Vzhľadom na to, že uznesenie okresného súdu z 28. januára 2025, ktorým rozhodol o doplnení návrhu na vykonanie exekúcie, už nadobudlo právoplatnosť, ústavný súd nevyhovел návrhu sťažovateľky na vyslovenie príkazu konať v zmysle čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy (bod 4 výroku tohto nálezu).

IV.

Primerané finančné zadost'učinenie

17. Cieľom primeraného finančného zadost'učinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04, IV. ÚS 302/2020).

18. V prerokúvanom prípade podľa názoru ústavného súdu prichádza do úvahy priznanie finančného zadost'učinenia. Ústavný súd prihliadol na to, že napadnuté konanie pred okresným súdom trvalo neprimerane dlhú dobu. Na druhej strane ústavný súd vzal do úvahy predmet konania

a jeho význam pre sťažovateľku, ako aj skutočnosť, že v čase rozhodovania ústavného súdu už bolo o návrhu sťažovateľky rozhodnuté. Ústavnému súdu sa preto javí ako postačujúce priznanie finančného zadost'učinenia 1 000 eur (bod 2 výroku tohto nálezu) a v prevyšujúcej časti návrhu sťažovateľky na priznanie primeraného finančného zadost'učinenia ústavný súd nevyhovel (bod 4 výroku tohto nálezu).

V.

Trovy konania

19. Zistené porušenie ústavných práv sťažovateľky odôvodňuje, aby jej okresný súd podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde úplne nahradil trovy konania, ktoré jej vznikli zastúpením advokátom. Preto ústavný súd rozhodol o povinnosti okresného súdu nahradiť sťažovateľke v určenej lehote trovy konania na účet právneho zástupcu (bod 3 výroku tohto nálezu).

20. Pri výpočte výšky náhrady trov konania ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), v zmysle ktorej základná sadzba tarifnej odmeny (§ 11 ods. 3 vyhlášky) za jeden úkon právnej služby predstavovala v roku 2024 sumu 343,25 eur a náhrada hotových výdavkov za každý úkon právnej služby (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavovala v roku 2024 sumu 13,73 eur. Ústavný súd priznal sťažovateľke trovy konania za dva úkony právnej služby – prevzatie a príprava zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti. Sťažovateľke vznikol nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2024 zvýšenú o DPH, čo predstavuje celkom sumu 856,75 eur.

21. Trovy konania sťažovateľky teda predstavovali spolu sumu 856,75 eur, ktorú je okresný súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. marca 2025

Robert Šorl
predseda senátu